

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po poštirjejanju ali v Gorici na dom pošiljanja:

Vse leto . . . f. 4.
Pol leta . . . " 2.
Četrta leta . . . " 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „polanicah“ se plačuje za navadno tristop ne vrsto:

8 kr. če se tiska 1 kraj
7 " " " 2 "
6 " " " 3 "
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Epsamezne številke so dobitljive
8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu
in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu
naročništu pa upravnemu „Soče“: Hi-
larijanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
so blagovljivo frankujejo. — Delavcem
in drugim nepremičnim se naročnina
sniza, skoč se oglaše pri opravnitvam.

Ljubljanski shod.

Ko te vrste pišemo, so že zbrani v središču Slovenije, v beli Ljubljani, slovenski državni in deželni poslanci, da se med seboj posvetujejo in pogovoré, kako bi jim bilo postopati, in kakih sredstev se jim posluževati, da bi poslancev delovanje imelo v prihodnje večje vspehe in bilo bolj plodonosno za narod slovenski, ki biva razkosan po raznih kronovinah in ima tudi svoje zastopnike v raznih deželnih zborih. Kaki razlogi da so privedli klub narodnih poslancev deželnega zbora vojvodine kranjske in druge državne slovenske poslance, da so se sklicali vsi slovenski poslanci v skupno posvetovanje, ne vemo, ali to lahko rečemo, da so bili razlogi gotovo velevažni. Ta shod je imel biti že ko tam po veliki noči, ali iz nam nepoznanih razlogov se je moral odložiti. Vseh poslancev, kateri so vabljeni, je 60, in nadejamo se, da se večina izmed njih tega shoda tudi vdeleži. Važnost tega shoda priznavajo še celo vsi Dunajski listi, ki se ž njim bavijo, od kar je napovedan in sklican; še celo naš goriški „Corriere“ je vznemirjen zarad njega. — Vsled razglašenega programa, katerega smo tudi mi objavili v zadnjem številki, se hočejo zbrani poslanci razgovarjali o splošnem političnem položaji, o pravosodji, o šolsku, o politični upravi, in časopisiji. Ta bi bila tedaj po mnenju sklicevalcev shoda ona vprašanja, ki so za Slovence za zdaj najbolj pereča in katera bi se morala na shodu rešiti.

Kar zadene prvo vprašanje, moramo priznati, da je politični položaj toliko v Avstriji sploh, kolikor na Slovenskem posebej zelo nejasen, zamotan in zmeden. Od kar so Mladočehi

jeli ropotati proti češko-nemški poravnavi na Pemskem, spodrivati Starečehi in napadati vlado, ki je pri tej poravnavi tudi sodelovala, od takrat posebno je tudi na Slovenskem nastal velik nemir, in nasprotstvo med „starimi“ in „mladimi“ postaja dan za dnevom vedno večje, ko edna stranka med Slovenci odločno zahteva, da bi morali tudi Slovenci nasproti Taaffejevi vladu stopiti v opozicijo.

Gledé jezikovne jednakopravnosti pri sodnih smu zaduža leta še precej napredovali; to pa je prišlo od tod, ker je dolgo vrsto let vodil justično ministerstvo baron Pražák, ki je na predložene mu prošnje in z ozirom na opravičene želje in zahteve slovenskega prebivalstva imenoval po slovenskih okrajih sodniškim uradnikom može zmožne slovenskega jezika v besedi in pisavi. Se ve, da tudi tukaj slovenski jezik ni še prišel povsod do popolne veljave, ali tega so deloma krive tudi stranke slovenske same, ki pri sodnih smu ne pdajajo tožeb vedno v slovenskem jeziku, marveč njih zastopniki ali odvetniki se poslužujejo pri sestavi tožeb in pravd ali nemščine ali italijanskem. Zato tudi stranke dobivajo odloke in razsodbe v onem jeziku, v katerem je bila pravda ali tožba prvotno zapisana, nastavljena in vložena. Ti nedostatki bi se dali večinoma odstraniti, ako bi le stranke odločno zahtevali, da se jim pravo izreka v slovenskem jeziku.

Tudi šolsko vprašanje pride pri tem shodu na vrsto in razpravo. Slovenci vsi brez razločka smo v tem edini, da mora biti ljudska šola narodna in poučni jezik v njej slovenski povsod tam, kjer je šola namenjena za slovenske otroke; ali ker je slovenski narod eminentno katoliški, zato ogromna večina Slovencev tudi zahteva, da naj bude šola tudi verska,

t. j. osnovana na verski podlagi, da se ves pouk v njej zлага in strinja z neovrgljivimi verskimi resnicami. Ali ne samo ljudske, tudi srednje šole, posebno gimnazije, naj bi se za Slovence tako osnovale, da bodo zadostovale slovenskim zahtevam, in da bode slovenskim dijakom srednjih šol v Gorici, Mariboru, Celji, Celovcu, Trstu i. t. d. mogoče šolati se na podlagi slovenskega maternega jezika.

Razgovor bode pri shodu slednjič tudi o slovenskem časopisu. Kaj da bodo na to stran ukrenili, nasvetovali in priporočali slovenski poslanci, bi skoraj ne vedeli. Da sti na Slovenskem dve stranki in da imu vsaka izmed njih svoja glasila, vemo vsi; da ti dve stranki v svojih glasilih pri raznih prilikah lahko edna ob drugo trkniti in se malo polasati, je naravno in prav lahko mogoče; kaj takega ne moremo zabraniti in ne budem nikdar zaprečili; ali na to bi lahko stovenski poslanci, izmed katerih ima vsak več ali manj vpljiva na ta ali oni list, delati, da se že enkrat konec stori takemu pobalinskomu in sramotilnemu pisarjenju, kakoršno se je zadnje čase pojabilo in jelo širiti po nekaterih slovenskih listih in je napravilo po deželi toliko — škandala. Listom slovenskim naj bi se tedaj priporočalo, posebno nekaterim izmed njih, naj delajo in vganjajo bolj stvarno, kakor pa osebno politiko.

To so tedaj tista vprašanja, s katerimi se bavijo in katera bi imeli za slovenski narod vgodno rešiti slovenski poslanci pri sklicanem shodu v Ljubljani. Kolikor imajo ta vprašanja edino le narodno stran, niti za trenutek ne dvomimo, da pride med poslanci do edinstvenih sporazumljivosti, ker vsi Slovenci smo v tem edini, da moramo neprestano zahtevati to, kar nam gre po Božjem in človeškem pravu, t. j.

LISTEK.

Črtice o popotovanji v sv. deželo.

Res krasno je podnebje v Orijentu. Ko bi človeka nič drugega ne mikalo v sv. deželo, bi hotel vše zarad prekrasnih večerov se še enkrat tja podati posebno zato, da bi prenočeval pod šotori. Se ve, da mora človek marsikaj prestati v takih slučajih, pa prekrasne stvari obljubljene dežele prestane težave atertonu poplačajo. Res je, kar se v Brevijaru moji: "Coeli enarrant gloriam Dei et opera manuum ejus enuntiat firmamentum". Obljubljena dežela gласno govori in rezodeva lastnoto Božjo, pa treba je, da človek ima in se posluži daru božjega, ki se posluh in dober vid pravi, to je, živa vera in nepopateno srce. Sl šai sem nenavadnega gospoda, ki mi je rekel: "Palestina, to je nič vredna, prav neprjetna dežela". Zavrem mu: "Kako to?" — "Jaz nisem nič kaj zanimivega včil sli slišal, ne krasnih poslopji, ne lepih cerkva, ne lepega petja ali godbe, tedaj z eao besedo vse nič". "Pa gospod", mu zavrem, "da bodo komu krasote stvari in narave do padie, da mu bodo stvari vredne in zanimive, mora pred imeti pogoje, da od takih lepot in dobrot do stojec vte se dobi in tako lepoto in krasoto čisliti vtegne moja n. pr. za lepoto imeti zdravo čisto oko; poslab neponkarjen ino sveto čutila; potem še je

bode okus imel neprecenljiv. Vi gospod, sem jaz omenjenemu kritikju božjih razmer zavrnil, "Vi nimate zdravega vida, treba Vam je pomoci, da bote videl; vidite, da se prav in natanjeno vidi, sodi in čuti, je Vam treba načenikov t. j. luči sv. vere. Vi sami veste da je v jutrovih deželah večinoma temota; ljudje imajo za vero, kar ni več kot nevredna vraža, in čestokrat grehe spoštujejo kot čednosti in vrednosti".

Ker sem od vraž omenil, rečem da sem se prepričal v sveti deželi, kako se tam ljudje vraž strogo dže. Da ti en izgled povem, ki je tamkajšnjem prebivalcem ročen kakor pri nas pri povedka od Mikica in Jakeca.

Kalifu Harunu t. j., bi se zdaj reklo, cesarskemu namestniku se je enkrat sanjalo, da so mu vsi zobje izpadli. To ga je strašansko vznemirilo. Nitro si vkaže dovesti razlagalca sanj ter ga vpraša, kaj sanje pomnijo. Dotični razlagalec ni dobro zadel. On mu reče: "Ti boš videl vrneti vse svoje sorodnike". Kalif se na to prestraši in vkaže nešrečnemu prerokovalcu 100 pale z bambusom našteti na podplate, (grozna kazna, trpljenje nepapisljivo). Na to ukaže si drugega preroka (razlagovalca) poklicati in mu da enako vprašanje, kakor prvemu. Ta odgovori: "Bog daj Vašim sorodnikom dolgo zdravje, ali ti bodes vse preživel". Takó je ta odgovoril. Dasi ravno ni slednji z svojim razlaganjem nič drugega rekel kakor poprejšnji prerok, je Kalif bil zadovoljen in popolaoma vesel in ukaže priležnemu prerokovalcu in razlagovalcu

ponih besed 100 funtov zlata podariti in ga zagotoviti kalifove dobropotnosti. Take zadeve so prav svete in vredne pri onih, ki nimajo ludi od zgoraj. Ta posev bi res pristojala v dokaz onemu gospodu ki je žel v Palestino, je sicer gledal, pa ni nič videl, ker mu je vero luč manjkala.

Glej vero, ktere se vboji nekrščanski otrogo držo. Tuji zspovedi božje si po svojem razlagajo, kakor postavim "ne imenuj po nemarnem božjega imena". Mohamedanec se po svojej veri maščuje nad preklinjalcem, posebno ko sliši, da kdo v jeni omenja Boga (Allaha). Zadost je, ako se kdo tako pregreši. Turk je oborožen z nožem, s pištoljem ali puško, zgrabi za nož in gorje preklinjalou, de nima prav urenih udov, da pete odnese ter vbeži.

Tako se ujema mohamedanska postava popolnoma z našo 7. zapovedijo "no kradci". Sicer pijuje oropati mu postava in navada ne brani, ako se mu po potah in samotah poarcči popotnika srečati, ki se mu premožen zdi na blagu ali denaru, ga vytavi in presodi, ali je mogoče ga zmagati, bodisi da je eden od vseh strani, ali več, kaj se začne s straško boriti ter ga popolnoma oropa. Ako ga oropan pri miru pusti, se mu drugega ne zgoditi, kakor da mu vse poberejo, kar ima, bodisi blago ali denar. Tako ga pusti. pride morda po isti poti ali po istem kraju druga družba takih ljudi in najde opanega brez blaga in denara, brez jedi in oblike, imajo po naravnih postavih toliko sošutja, da ga z vsem okrbijo, seboj peljejo, dokler pride tje, kamor je

da doseže Slovenec, kar mu tiče na sodniškem, šolskem, upravnem polji, ter sploh tudi drugod v javnem življenji. Drugo vprašanje pa je, ali pridejo poslanci do sporazumljenga tudi gledé sredstev, katerih naj bi se v prihodnje Slovenci posluževali v doseglo svojega namena. Daj Bog, da bi bili poslanci složni in edini tudi v tem oziru!

V.

Dopisi.

S hribov po kvaternemu tednu. Imeli smo tudi v Gorici postne dni, pa Vas morda ni tečelo v želodcu takor kakor meao v saboto večer, ko sta bila dva posta skupaj. Prav dobro je pa, da obe "Sodi" ob 9. zvečer moja "westindische Überlandspost" prinese; to berilo je za tedave v želodcu kaj koristno. Deluje kakor aux vomica; mislite si torej, kako teško pričakujem ob sabotah 9. ure zvečer, ko je dan po petki, ker pri nas petka že ne zamenjujemo z nedeljo. Ob petkah imamo pa ribe le "malaane" — pač, iz potoka sem bil enkrat dobil tri; škoda, da jih je maček sazel, — mislil je, da so ptiki. Kdo bi zameril maceku, saj jih že jaz nisem posmal, ki sem bolj učen, kakor jo on. Naši doktorji so pa že le bolj učeni, kakor jaz in pa moj macek, — zato imajo tako radi tiste ribe gorške, da bi bile dobre, ko bi se jem napravila že ena Soča, da bi iz nje lovili take ribe, da bi jih poznala jaz in pa moj macek.

Sicer so pa bile tiste ribe iz potoka zmečkane; — lovili so jih, kakor naši doktorji, — s kolom, z očipelenim kolom. Šlo je tudi za "na-čela"; ali zadeva je bila vsaka nekam drugam, da je bila prav zmečkana in grda.

Nu, jaz imam že zdaj obe "Soči". Upal sem od začetka, da bodo doktorji kupili vsak eno poleno in si potem dali "na-čela" ter tako poravnati svoje diference, kakor naši "pobi" na somenj. Pa "Nova Soča" je pokazala v predzadnjem listu, da ji ni za "na-čela". Naši pobi tako ne zuajo; tako znajo pri nas kakre bobe, pa se še dvakrat, — trikrat ogledajo, ali bi kdo ne ališal. Le na zadnje redne edna glasno: "Bog nas varuj vsakega....", in kar jih je, vse rečajo: "Bog varuj vsakega". In ker je tako delo dober kup, — babam za to že zob ni treba, — poleno pa nekaj stane: za to bom plačal obe "Soči" poštano, da si kupijo vsak eno poleno, (štekljera bi bila dobra) in svoje diference poravnajo kakor naši pošteni fantje.

Dostavek uređništu: Sprejeli smo te vrstice, s katerimi se ne vjemamo, ne glede vsebine ne glede oblike, edino iz razloga, da dokažemo krivo menjenje nekaterih, češ, razpor na Gorškem provzročili so zasebni interesi. Gospodom, ki zdaj nočejo razumeti: zakaj in kako pisemo, tačas gotovo ne bomo zamogli pomageti, ko se bodo "na-čela" s poleni vlivala.

S Krasa, 29. septembra. Doživelja je naša Gorica toliko zaželeni občni zbor "Sloge" v dan 22. t. m. V tem so merodajni faktorji in voditelji naroda (sic!) prekobacnili velezaslužnega predsednika g. vitez dr. Tonklija raz sedeža, na katerem je do-

brote delil našemu milemu slovenskemu narodu. Živio-klici so odmevali na dvorišču, ko se je majal stoliček slavnemu boritelju, a zadovoljnost prikipele je do vrhnice svojega začaja, ko je bil č. g. dr. Anton Gregorid proglašen predsednikom. — Dobro! Velezačušni g. vitez naj se pošlje v Olimp, saj ne trebamo njegove pomoći. Čudim se, da je velečastiti g. vitez velikodušno dareval 100 f. za otroški vert, ker se vse njegova dela črne in zavijojo — alla "Nova Soča". —

Staro preide naj, vse novo bodi zdaj! Kaj ne? Nova metla rada dobro pometa. "Nova Soča" zna dobro pometati pred tujim pragom.

Zvita je, da po svoji modrosti iz - za hebitička kar v centrum zabode svojo ost. Previdna je tudi, ker ume vrtrajo s cvetom postiljati pota svojim somišljencem, vvažuje epohalne prizore v obožanje svojega klijenta.

Kako precizno je objavila v svojem listu št. 39 zadovoljnega chora "Sloge"! Modrostno primjerja volitev, respektivno volilce Gregoridiča in Tonklija. Toliko duhovnih prisotnih, — odsotnih; svetnih prisotnih, — odsotnih i. t. d. Da bi pa osramotila svetne gospode, — duhovnem prizanju, — navaja imena onih, kateri so glasovali za Tonklija. Tukaj nvi: "Nova Soča" pregreho, da so glasovali za g. vitez in zato v "cajteng" z njimi! Lepa je ta. Kadar pa z nava zasluge Tonklija, je tlačitelj slovenskega naroda in sovražnik goriške dežele. To vsako količko razumno bitje povzema leto dni iz predalov "Nova Soča".

S tem, da je navela svetne gospode, ki so glasovali za g. vitez, obvestila je neko strašilo v predigro volitvi državnega poslanca, meneča, da na tak način se bodo svetni gospodje gotovo zbalj glasovali za dr. Tonklija, misleči, da bi jih zopet "Nova Soča" natiscila in pogrela. Kakor svetne, tako bi morala "Nova Soča" dosledno nавesti tudi g. duhovne; ki so glasovali za g. vitez.

Potem je navela izvoljene odbornike — z vsemi mogodčimi naslovi, in primerjala prejšnje odbornike "Sloge". Tonklijeve liste le se suhimi imeni; kakor da bi ne imeli, razun dveh, nikacega posla. To je tudi nekaj!

Konečno izraža željo, naj bi bil letoski občni zbor "Sloge" začetek novega življenja med Slovenci i. t. d.

Zvršen je ta preporod! Paziti je, da se posreči tudi v bodočem letu. Ako bodo zdajna sreča mila, nehalo bodo obljute, cvela bodo naša narodnost v hišah, hramih, društvih, kajti vsestransko sipalje se nam bodo dobrate ter blaginja slovenskega naroda doseže vrhunc slave in sreče. Vederemo!

K štv. 425.

Slavnemu uredništvu "Soče" v Gorici.

Ker slavno uredništvo "Soče" ni uvrstila "na-čega" popravka na dopis iz Št. Andreja dne 14. sept. t. l. v 38. štv. cenjene "Soče" v zmislu §. 19. tiskovnega zakona od 17. decembra 1862. na ono mesto, kjer bi moral biti priobčen, namreč na dopis med dopisi, zahteva podpisano, da se isti popravek v prihodnji štv. uvrsti na pravem mestu in sicer, kakor sledi:

1. Ni res, da se dosedajo tukajšni nadučitelj ljudstvu ni znal prikupiti.

2. Ni res, da je tukajšnji župan zde krajnega šol-

se kliče tudi hiša božja; ona je naj starejše mesto Palestine. Abrahamov vnuk Lot se je tu ločil od svojega ujca Abrahama, ki je bil miroljubec in mu je ponudil ter deželo na izbiro dal rekoč: "Greš ti na desno, gram jaz na levo stran, naj bude le mir med nama in načimi pastirji." Tu ni bilo prepira, niso se pravice iskali po dolgih pravdah ali krvavih preprih ampak z lepim. Pametnejši je koj odneha, tudi z izgubo že toko veliko. Tudi se niso opirali na pravice starosti, ki so moral: vender biti veči del merodajne, ne, pametni je hitro poravnal stvar, da le ni bio razpora in prepira. Pojte dan danes iskat tako lepo in mirno življenje, bilo bi poskus nebeskega sladkega miru, kakor navadno ev. katoliška cerkev prav ljubezljivo privoščuje vmrliim pri pozabu. "Requiem aeternam dona eis D. et lux perpetua lucet eis."

Ah moj Bog, sem si jaz mislil, ko sem na mestu stal, kjer je miroljubec Abraham tiste besede izrekel in Lotu sveti mir ponujal; kaki razloček med našim ljudstvom v tem stoletju v naši Evropi in tudi v drugih deželah in delih sveta. Zakej bi ne napredovali, kakor se v tolikih znaidbah nepredaje, v iznajdbi posredkov, in modrosti božje, ki je ravnostrahl pred prepiri in sovraštvu? "Kajti začetek prave modrosti je strah božji!"

(Dalje prih.)

akega sveta pregovoril, da bi za dosedanjega učitelja glasovali.

3. Ni res, da je župan nekako zvijačno uvel starenstvo, da bi tajoiku nekako zaupnicu podpisalo.

4. Ni res, da je omenjeni pri posameznih starešinah posebno mojedoval za "zaupnico".

5. Ni res, da je izdano spričevalo vzbudilo splošno nevolje med tukajšnimi občinari.

6. Ni res, da je omenjeni dopis pisal kateri tukajšnji občinarjev v imenu drugih.

OJ obč. starešinstva v Št. Andreži
dne 23. septembra 1890.

(Podpis župana in 15 starešin).

Za krajni šol. svet: podpredsednik in krajni nadzornik.

Županstvo v Št. Andreži
dne 30. septembra 1890.

Župan: NANUT.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dalmacija. Cesar je dovolil odpust od urada dalmatinskega cesarskega namestništva generalu topništvu Blažekoviču, za katerega je prosil iz zdravstvenih ozirov, ter mu pri tej priložnosti izreka zahvalo za njegovo velezaslužno delovanje za državo. "Reichswehr" poroča da bo imenovan cesarskim namestnikom za Dalmacijo F. M. L. baron Evgen Žl. Albori, sedajni zapovednik 15 divizije pešpolikov v Miskolc-n.

Istrija. Cesarsko namestništvo v Trstu je odklonilo preziv italijanske stranke proti občinski volitvi v I. razredu v Pazinu, ki se je vršila dne 4. sept. t. l.

Nižje-Avstrijsko. Volitve v deželnem zboru nižjeavstrijski so se za knetske občine vršile dne 25. sept. Stranke, ki so se združile proti židovskem liberalcem, smejo biti z izidom zadovoljne; voljenih je namreč 15 antiliberalcev, 4 liberalci in eden, ki se ne pristeva nobeni stranki. — V tiskovni pravdi Scudier contra "Vaterlaad" je bil pisatelj dotednih člankov "Koller" obsojen na osemnovečni zapor, odgovorni urednik Roth na 50 gld. globe, oziroma na desetdnevni zapor in Vaterland na 200 gld. zgube pri kavciji. Nekateri listi kažejo svoj patriotizem in svojo lojalnost le tačas, kadar zmorejo konservativcem dozdevno kaj očitati. Baron Scudier je enemu svojih "podložnih", kakor je sam rekel, posodil 100.000 gld. Ker je bil baron tačas v uradni službi, zdelo se je pisatelju "Vaterlanda," da se to ne da združiti z njegovo službo in ga je v listu napadel. Potrošniki niso presojevali neprevidnosti neskušenega trgovalca, ter so obsodili grajalca.

Koroško. Volitev v deželnem zboru koroški namesto unirlega poslanca Seebacherja se bvršila 16. oktobra. Slovenci v okolici celovščke bodo lahko zopet pokačali, da je okolica koroškega glavnega mesta slovenska.

Tirolsko. Deželni odbor tirolski izrekel je, da ni mogoče izpolniti zahteve Italijanov, izraženih v spomenici italijanskih poslancev za razdelitev Tirolske.

Vnanje države.

V Srbiji imeli so volitve v državnem zboru. Minister za notranje zadeve prepevedal je uradnikom mešati se v volitve, češ, narod naj sam pokaze, koga hoče imeti za poslanca. "Agence de Belgrade" poroča, da je voljenih v skupščini za mesta 163 radikalcev in 17. liberalcev in dva naprednika. Potrebali ste dve oči volitvi.

Francija. V Parizu se vedno bolj prepričujejo, kako nespametni so bili, da so pognali vsmiljene sestre iz bolnišnic. Svetne strežnice stanejo mnogo več, vlogi bolniki so pa pri njih pravi trpini. To spregledujejo že popolno neverni gospodje ter zahtevajo, naj se bolnišnice zopet izroče vsmiljenim sestram.

Švica. Zavezni svet poroča o uspehih sporazumljenga dne 27. t. m. v Tesinu naslednje: Ker so konservativci zahtevali, da se osnuje po-

več treba. Tako so taki ljudje tako usmiljeni, kakor Samarijan, po zgodlj naravnemu postavi.

Krasti t. j. komu kaj vzeti in za se pridržati, to je zoper postavo, kar je moje, ni tvoje, ti se morej posestva ne smeš polasti. — Jaz in vsa družba smo se na njivo vasedli pod senco veličnih figovih dreves. Nek poprejšnjih potovalcev, ki so se pod iste drevesa vasedli, se predzraze iz figovega drevesa sad vrgati, komej je to storil, ga krogla zadene, ta se zgrundi in vrne. Drugi se nad tem jezijo, kajti turk posestnik njive in dreves je skrivši gledal, kaj bodo oni ljudje, ki so se na njegovo njivo vlegli, tamkaj počeli. Ko vidí, da se eden od drugih oddalji in po figovih debilih gleda, še bolj paži ter zapazi, da mož roko stega na vojo in figo vtrga. Zadost mu je to. On sproži puško in vstrelji. — Ko so ga drugi začeli in posvoli, ni drugega odgovoril kakor: "On je kralj" in to mu je bil zadosten izgovor. Tudi pred sodnikom bi drugega ne reklo. "Tudi obsojen za to delo bi ne bil." Razbojniuk vbeži potem. Ali Zaptieh t. je turška straža ga po vsej okolici skrčila. Na moje vprašanje, kaj takoj ţaka, ko ga pravijo v reke dobi, odgovori eden naših voditeljev: piščata Pašu pristojen boste, spušči ga brez druzega; sicer pa bi ga dal obesiti. To je lepa dežela pravie Bakščeve.

Med našim podivanjem o poldne se vzdignejo naši mukari (služabniki) s celo kramo in šaro šotoriča naprej proti Beittiu nekdajnemu slovenskemu Betelu, ki

prejšnja vlada, niso se izpustili na obravnavo. Zastopniki obeh strank pa so pripoznali, da je treba iskati glavni vzrok tesinskim nemirom v pomanjkljivem volilnem sistemu.

Španija. Španski vojni minister je predložil španski kraljici načrt za preosnovo armade na podlagi splošne vojne dolžnosti. Enoten prostovoljec je lahko vsak mladenič, kateri si hoče sam priskerjeti orožje in obliko, ali kateri ima vseučiliščno diplomo. Vojni minister nameščava pomnožiti čete vojaškega inženirstva, topničarstva ter oskrbeti se bolje s strelivom. V vojnem času naj bi štela vsa armada 300.000 mož.

Brazilijska. V tej zloglasni republiki so razmere med vladom in katoliškim duhovništvo od dne do dne bolj napete. Brazilijsko vlado imajo v rokah framasoni, od nekdaj zakleti sovražniki sv. cerkve. Episkopatu se ni posrečilo mirnim potom sporazumeti se z vladom, ki hoče zatreći celo križ v narodni zaставi in popolnoma odpraviti državno vero. Nesrečni narod, ki ima take voditelje.

Anglija. Prekučuh človeške družbe so povsod ednaki. Živijo o tem, da hujskajo in slepijo ljudstvo. Tako so nedavno londonski socialisti objavili razglas praznujočih delalcev: „Zberite se na tisoče ter uveljavite svojo pravo; zahtevajte: ali delo, ali kruh! V stran s posestniki in kapitalisti! Smert vsem trinogom!“

Nemčija. Koncem mesta septembra je na Nemškem nehal veljava znane postave o socialistih. Pričakovalo se je, da bodo ta okoljčina dala povod velikim nemirim na Nemškem, ali kakor zadnji listi pišejo, je v Berlinu, glavnem torišču nemških socialistov, vse mirno in se celo javi, da v taboru samih socialistov je nastal razdor.

Domače novice.

Gg. Naročnikom, ki so z naročino se zasukali, — in imenik kaže že celo take, ki za november in december 1889 določenih 73 kr. se niso odražali, — služi naj opomin, da tudi upravnostva našega lista potrebuje novcev, da poplača tiskovne stroške. Nas je nekako sram na to opominjati, ker pripoznati moramo, da je to upravnostva zakrivilo. Drugim listom se mora narcenična predplačati.

Duhovske spremembe. V. č. g. Al. de Faidutti potren je profesorjem St. B. V. F. v gorškem centralnem semenišču. Č. g. France Žigou, duhovni pomočnik na Placuti, podal se je na Dunaj, da dovrši študije iz orientalnih jezikov, preden bo promoviran doktorjem bogoslovja; na njegovo mesto priselje Č. g. Ignacij Kralj, dozaj duhovni pomočnik v Biljani; č. g. France Moskati, I. duhovni pomočnik v Kanalu, pride za vikarja na Grašovo. Č. g. Ivan Remec, duhovni pomočnik v Podbrdom, pride kot II. duhovni pomočnik v Komen. Kot duhovni pomočniki so namestjeni novomeščani: č. g. Ignacij Leban v Ročnji, č. g. Andrej Ušič kot I. duhovni pomočnik v Kanalu, č. g. Jos. Vidmar v Biljani in č. g. Blaž Bevk v Podbrdom.

V centralno semenišče za goriško nadškofijo je letos sprejetih 12 novincev, med temi so samo 4 domačini; Tržaška škofija bo imela 18 novincev; vseh bogoslovcov skupaj 56; portoroška dva novinka, vseh bogoslovcov 11 in krška (Vega) 3 novince, vseh bogoslovcov skupaj 8.

V Podturnu (pri sv. Roku) bo roženkraško nedeljo dne 5. t. m. navadna procesija. Ob enem opominjam, da na ta dan zamorejo tudi drugi in ne le samo udje bratovične živega sv. roženkranca, zato moramo popolnoma odpustek, ako spovedani in obhajati običajno to svetišče in molijo v namev sv. Očeta.

Za zagotavljanje kruha za gradiške postaje so bodo včas obraznavate v c. in kr. vojaškemu prekobilovnemu magacinu v Gorici dne 14. oktobra t. l., in sicer za čas od 1. januvarja 1891 do 31. decembra 1891. Pri obraznavah oziralo se bodo samo na pismene ponudbe. Natančnejši pogoj se lahko ogleda sestavljen dan od 8—12 ure dopolne in od 2—3 ure po polne pri c. in kr. vojaškemu prekobilovnemu magacinu (k. u. k. Militär Verpflegs Magazin Görz) v Gorici dober se pa tudi proti plačilu 4 kr. za tiskano polo.

Student v Kronbergu, edkoder dobivamo v nesto pitno vodo, daje dan na dan manj vode. Due 1. avg. t. l. merili so množino vode še na 6082 hektolitrov na dan, 28. sept. t. l. bilo je pa že

samo 3078 hektolitrov. Okolj 200 hektolitrov rabijo jo posamezniki v Kronbergu in v mesto je priteče samo kakih 2800 hektolitrov, katera se zliva v 12 javnih vodnjakov in je še napeljana po 141 privatnih cevih. Zdaj so se zopet domisili, da Mrzleku vode ne manjka.

Solkanci morajo biti hvaležni goriškemu „Corrieru“, da je tako lepo prevedel podlistek v „Pressi“ g. E. Nočta. Žal, da nas je tudi v Solkanu že večkrat zeblo in da torej ne moremo vsega potrditi, kar tu beremo.

Premiranje konj v Tolminu 22. septembra t. l. Danila so dobili za kobile z žrebeti: Janez Stergar iz Staregasela 34 gld., Anton Vogrič iz Svetiškegore 20 gld., Janez Luznik iz Polubina 15 gld. Srebrno svetinja: Jože Rakšček iz Drežence in Janez Urbancič iz Staregasela. — Za 3 in 4 leta stare kobile: Anton Sovdat iz Smasti 25 gld., Tomaž Krajc iz Staregasela 20 gld., Miha Pisek iz Ponikve 15 gld. Srebrno svetinja: Anton Belin iz Kobariša in Matvej Volarčič iz Sužida. — Za eno in dveletne kobile: Andrej Krajnc iz Svine 15 gld., Anton Kofol iz Pekin 19 gld. Andrej Kofol iz Pekin 10 gld. Srebrno svetinja: Anton Kaučič iz Prapotne in Valentijn Pregel iz Loma.

700 gld. za tri leta starega žrebova dala je povodom premiranja konj v Tolminu c. kr. državna glavna žrebarnica v Gradoj Janezu Sodatu iz Iderske.

Na prodaj je veliko posestvo v lepi legi za kmetovanca ali pa za planino, poslopje je ravno na sredi zemljice (grunta). Zraven je en milin na vodi. Kovačija pri malih hiši, dve sušilnic za sadje, eden čobelnik ena klet z korenem pokrita, vodnjak pred hišo; velika kmetijska hiša s ceglom pokrita, dve štali za 40 goved, zidan kozolec, senčilni, njive, gozdi, pašniki, vrti s prepolno žlahtnim sadjem obraščenim od vseh strani, vse se pripelje do doma. Sodnisko omenjeno je to premoženje leta 1889 meseca avgusta na 9250 fl. zdaj dobi se pa za polovico te cene. Več od tega izve se na Grahovem pri Tomaju h. št. 8 in na Bukovem pod Cerkno h. št. 23 in h. št. 16.

Razne vesti.

Torpedna ladija „cesarica Elizabeta“ bila je dne 25. septembra srečno spuščena v morje. Cesar je telegrafščen potom admiralu Sternsaku naznani, da je z veseljem to sporočilo pozdravil. Pri slovenosti je kumovala nadvojvodinja Marija Valerija, ki je odgovorila na zagovor admirala Sternsacka: „V veselju ponosu kramim kot zastopnica cesarice Elizabete ladijo. Naj odpljuje v slavo avstrijsko-ugarske države, sovražniku v strah, domovini v čast in ponos!“ — List, ki ima stalne dopise „Al di l' del Piave“, ni si upal tega vočila objaviti.

Nova vojna ladija „Cesarica Elizabeta“, kojo so spustili v morje minoli četrtek, se odlikuje po svojej izrednej brzini, močnem oklepnu in utrdbi. Ladja sama se je naredila v ladjetesalnici v Pulju, strojji so se izdelali v tržaškem tehniškem zavodu. Rabil se je zgolj domač material in pri delu so bili zgolj domači delalci. Pokrovajoča plošča je 57 mm. debela ter sega 1.250 pod vodo, da lažje branja ladjo sovražnih krogel; dolga je 103.7 metr. in široka 14.8 m. Oborožena je z 2 topovoma Krupp 24 cm. in dolgi 35 kalibrov; poleg tega nosi 6 kanonov Krupp od 15 cm., 2 kanona Uhatus in 11 kanonov Skoda. Razsvetljena je z električno svetlobo, njeni stroji imajo moč 9.800 konj. Narejena je sploh po najnovejših načrtih.

Graf Künigl, praktikant c. kr. deželne vlade v Ljubljani, sramotil je v hotelu „pri Slonu“ brez vsega povoda slovenski narod na nečuven način. Zbral se je krog odličnih meščanov, ki je izročil deputaciji petorice, na čelu ji gosp. Karol Bleiweisitez Trstenški, nalog, da gosp. deželnemu predsedniku baronu Winklerju omenjeni dogodek naznani, in ga prosi, da se žaljenemu četu narodnega prebivalstva da popolno zadoščenje.

Bosniški Turki v Trstu, Turški romarji iz Bosne, ki so bili v Meki, ukrigli so se na Lloydov parnik „Raka“ in so na potu v Trst. Tržaška mestna delegacija je prosila osrednjo vlado, naj bi se romarji izkrigli v Solunu, da ne bi v Trst zanesli kolere, ki se je že prikažala med njimi. Vlada tej prošnji ni vstregla in romarji se bodo vstavili v lazaretu sv. Janeza pri Trstu.

Laški poštenjaki. Povsod, kjer je lahonska stranka v Avstriji prevladovala, vidijo se poslovne ujetne „poštenosti“. Odkar ječi Trst pod kremplji liberalnih progressovcev, zabredila je naša občina v velikanske dolgove navzlio okolnosti, da bi bila lehkob najlepše izhajala imenši v rokoh lep prihodek užitninskega davka. Po sprejemu užitninskega davka v državo oskrb. bodo lahonskim molohom na magi-

stratu skoraj nemožno več izhajati s sedanjimi razvadami in šopirnostjo. Uprav v dobi tega prevladanja bila sta v občinski službi dva moža, ki sta iz občinske blagajne pridno — kradla, v tem ko so gospodarji denar malovredno trošili. Enako tiči do zobi v dolgovih goriških mest, kjer tudi Lahoni zvonec nosijo. Zadnja tatvina v isterski deželni blagajni, kjer tudi samovlastno gospodarijo isterski šarenjaki in italijani, in njen izvršitelj, visokospoštovalci „grof“ Rigo, — ti so našim čitateljem znani. Povsod torej le slabo gospodarstvo in tatvine. V Dalmaciji, dokler jim ni za večno odklenkalo, počenjali so gospoda Lahoni enako. Kmalu se bode vršila pred okrajnim sodiščem v Spljetu sodna obravnavava proti onim laškim „poštenjakom“, ki so rušili denar društva „Asociatione Dalmatica“, kojo je vlada zarubila. Meseca julija so se nameč na predlog državnega pravnika v Zadru zapedatile knjige tega zloglasnega društva in dne 10. t. m. se je odprl konkurs na premoženje tega društva „L'Asociations dalmatica“ je ustanovil zloglasni Bajamonti ter mu ostal predsednik do denašnjega dne. Dr. Bulat in več drugih hrvatskih poslancev je v minolem zasedanju interpelovalo vladu gledé nepravilnega postopanja v društvu in o njega premaženju, kar je bilo povod konkurzu. Vlada je obljubila stvar dobro pregledati in pričla je pri pregledu res do veljih sleparij. Računi so se sklepal na tako sleparski način, da so zamašili vladu česti.

Že večkrat je imelo društvo poginuti; l. 1855. prišel mu je na pomoč slavni jugoslovanski mecen, vladika Strossmayer sam nakupoval za 40.000 gold. delnic, ki je pozneje podaril polovico jugoslov. akademiji znanosti in umetnosti, polovico stolnici cerkvi v Djakovaru. Niti on, niti drugi delničarji niso nikdar dobili niti krajočarja obresti od vloženega denarja. L. 1879. je naukazala vlađa, da mora društvo napravljati in predlagati verodostojne bilance. Ker se pa društveni regentji za ta vladin ukaz niso znenili, ampak predlagali dalje svoje sleparke računske sklepe, bila je vlađa primorana l. 1883. društvo raspustiti in napovedati likvidacijo. Če prav je osnovni kapital iznašal 300.000 gold., od najemnim se je v toku 27 let prejelo okoli 140.000 gld., vlađa je društvo pripomogla z 60.000 gld., vkljuje se teda društvo imelo pol milijona gld. prometa, — likvidacija priča je do sklepa, da društvo dolžuje dr. Bajamontiju še 100.000 gld. Iz rečenega je pač razvidno, kako pride ne so gledale lahonske mihi celoma tudi slovenski denar. Samo hrvatskim poslancem se je zahvaliti, da so nevarnost ob pravem času opoznali ter jo prijavili. In enacega kopita so več ali manj vsi lahonski kolovodje, ki se vtikajo v denarne razmere naroda. Navadno veljajo za poštenjake, sicer pa prevladujejo in — obirajo.

Edinstvo.

Slovenske vloge. Slovensko politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je posalo mestnemu zboru celovškemu slovensko vlogo, ki je bila odklonjena, češ, da je vladni jezik občine nemški. Društvo s prizivom pri deželni vlađi ni nič opravilo, ministristvo je pa prizivu vstrelo. Občinski zastop je pa sklenil, da se bo pritožil pri upravnem sodišču.

K statistiki šolstva. Na podlagi ljudskega šolstva l. 1880. živi na Štajerskem, Kranjskem, Primorskem in Koroškem poleg 794.881+29.392+12.479+241.585 vkljuje torej 1.078.297 Nemcev. Slovencev: 388.419+447.366+169.124+102.252 vkljuje torej 1.107.161, nameč 28.884 Slovencev več, nego Nemcev. Za Nemce obstoji v Gradcu na Štajerskem popolno nemško vseučilišče; Slovenci nemajo nobenega. Istotako imajo Nemci višje tehniško šolo, a Slovenci nič. Gimnazij imajo Nemci v rečenih deželah 14, Slovenci nobenega, samo v Ljubljani sti dva utrakvistički gimnaziji, t. j. nemško-slovenski. Realki imajo v rečenih štirih deželah Nemci 8, a Slovenci nijedne. Kakšne važnosti so za narodno vzgojo učiteljice, ni nam treba pojasnjavati. Teh imajo Nemci v rečenih deželah 3, v tem ko se Slovenci morajo zadovoljiti z 2 utrakvističkima nemško-slovenskima in z 1 nemško-slovensko-laško-hrvatskim učiteljiščem. Tako izgleda izplovjava §. 19 drž. zakonov v deželah, objavljenih po Slovencih. Kakšno čudo pač, da ni mogel slovenski narod napredovati pri enački okoliščinah v znanju in omiki kakor Nemci, katerim nikdo ne dela ovir, da uživajo blagoslov materinega jezika. Žalibog, da dandanes nemški liberalci smatrajo ta užitek kot svoj privilegij tako, da koj razborbjava kot krivico in teptanje Nemcev, ako se enak blagoslov podeli tudi Slovencem. Slovenci so v tem oziru enaki Čehom. Kako se tlačijo Nemci, kojim nikdo ne krivi lasu, dokaz je Bukovina. Izmed ondašnjih 568.458 duš žvi tamkaj uradno našteti 108.820 Nemcev, torej deseti del Slovanov v spominskih deželah. Za to peščico Nemcev vzdržuje se 1 državno vseučilišče (z 3 stolicami: teologisku, pravno in zdravniško), poleg tega so tri gimnazije, 2 realki, 1 učiteljska prípravnica za učitelje in 1 za učiteljice; 239.690 Rusinov nemajo nijedne narodne šole. Enako se godi Rumunji.

Edinstvo.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt G. Hennelberg (K. u. K. Hofliefer) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik družine „Red Star Line“ iz Antwerpen-a načrtnost v

New York & Philadelphia

priznana od visoke c. k. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

priznano zastopstvo

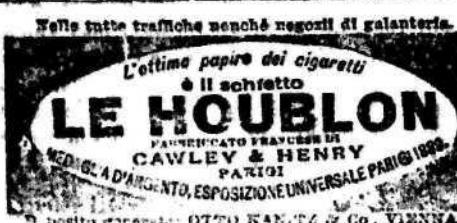
Ludwig Wielich

in Wien, V., Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbüro für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najniži ceni vse, kar je potreb za pisarje in šolsko rabo. Tiskam knjige in druge. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrovane in za mode, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejajo se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem.

Se priporoča dalje svojo največo in najcenejšo zalogu vseh šolskih knjig in pisac priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Posilja poštnine prosto!

Streljavode

v ogatu pozlačeno najboljše iznajdbe s platino iglo ali brez nje kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlačenje priporoča po najnižih cenah.

Teodor Slabanja
srebrar v Gorici,
ulica Morelli 17.

Podpisani si dovoljuje naznajati, da on prodaja sledeče redi v svoji zalogi, namejeni edino le za Gorico in okolico: portlandski cement znan fabrike Egger et Luthi v Kufsteinu, — hidravlično apao najboljše vrste in oboje zagotovljene rabljivosti za vsako tehnično delo.

Dobiva se pri podpisanim tudi vinski evet najboljše vrste, tanin, glicerin, malvin evet brez luštin, in drugi privedki nespremenjeni za rabo pri zboljševanju vin.

Ima tudi bogato zalogo barv smetnih na olje in suhih, farnisov in copičev za vsakovrstno rabo.

Ima petnajst vrst papirja za prevlečevanje sten, kakor bi bile lesene, najnovejše iznajdbe, s katero je to delo prav lahko tudi nevečem osebam.

Prodaja se vselej blago le pristuo in po najnižih cenah.

Velepoštevanjem
ANTON MAZZOLI.

Največja zaloga SIVALNIH STROJEV

JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gld.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

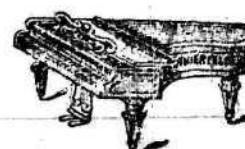
Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Sauer, Nunská ulica 14.

JAN. JAX
v Ljubljani.
C. k. privilegij
za
zboljšanje sivalnih strojev.

Odlikovanje z svetovnih razstav:
v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873
in spet v Parizu 1. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.
Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII Burggasse 71.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženim žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:
„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

Coppag & Skert

obis porazila tingerila, kujig, umetna, muzikalij
in papirja

Pedružnica
Na Travniku 14.

v Gorici.

Glavna Zaloga

Semeniška ulica 12.

NA DROBNO

TOČNA POTREŽBA

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. št. 14,

sprejema v tisk knjige, knjžice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peti cije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskalnic za cerkveno rabo, kakor: za spričevala, račune, dnevničke, zapisnike, pregledne, razkaze, posnetke, kanonske table, maticce (matrike) za krst, birmo, zakon, smrt, velikonočne liste, kakor tudi za popis duš (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poroštvo za natančno in hitro pestrežbo in za nizkost cenu.